

платежів, що сформувалася в Україні потребує негайних змін. Адже на сьогодні різко скоротилась кількість територій, які хочуть забезпечувати себе самостійно, відсутня матеріальна зацікавленість, наслідок зростання кількості регіонів – одержувачів фінансової допомоги.

У 2015 році політика у сфері міжбюджетних відносин зазнала змін стосовно відсотку податків які лишались на місцях. Це дало змогу збільшити дохідну базу та відсоток фінансування освіти та охорони здоров'я. Також трансферти з центру стали ефективнішими, що засвідчують систему як економічно стимулюючою. Економічно розвинуті регіони віддають половину надлишку до центрального бюджету, що є стимулом для розвитку. Як засвідчує тенденція, бюджет 2016 року визнано стресовим для держави, хоча вже зроблено вагомі кроки в напрямку децентралізації. Саме тому, децентралізація фінансових ресурсів це формування дохідної бази бюджету, зацікавленість та ефективність органів місцевого самоврядування в напрямку нарощення та зміцнення бюджетного потенціалу регіону, формування сприятливого інвестиційного клімату, соціальної інфраструктури.

Список використаних джерел

1. Бюджет України 2010. Статистичний збірник. – Відділ статистики державних фінансів Департаменту державного бюджету Міністерства фінансів. – Київ, 2011. – 291 с.
2. Бюджет України 2015. Статистичний збірник. – Відділ статистики державних фінансів Департаменту державного бюджету Міністерства фінансів. – Київ, 2016. – 291 с.
3. Фінансова децентралізація: «підйомні» для громад // Конституційна комісія. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://constitution.gov.ua/publications/item/id/47>.

УДК 336.322

ЛІНТУР І. В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів,
БОРА Н. Ю.,
аспірант,
Мукачівський державний університет

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ ЯК ІНДИКАТОР ЕФЕКТИВНОСТІ РЕФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ

В умовах реформування бюджетної системи особливу увагу слід приділити оцінці проведення бюджетної політики з метою забезпечення її результативності та ефективності. У сучасній практиці діяльності фінансових органів постійно проводиться аналітична робота за

результатами виконання бюджетів. Проте у чинному законодавстві та серед науковців не існує єдиних підходів до методики оцінки проведення бюджетної політики.

У науковій літературі дослідження «ефективності бюджетної політики» обмежуються аналізом ефективності окремих її напрямів і компонентів. На думку Г. В. Атаманчук, ефективність управління діяльністю досягається умовами двох компонентів системи: держави, її органів і службовців, суспільства, його керованих об'єктів і самоуправлінських структур. Ця ефективність має сукупний характер і не дає чіткого конкретного уявлення про кожний компонент [1].

Традиційним підходом до оцінки ефективності діяльності (у тому числі у сфері бюджету) є розрахунок співвідношення між ресурсним забезпеченням (витратами) і досягнутими результатами, тобто для підвищення ефективності діяльності необхідно зменшити витрати. Проте, як показує досвід, не завжди зниження витрат приводить до підвищення ефективності. Відповідно, необхідно регулювати витрати в допустимих межах, у яких буде зберігатися достатня оперативність і якість будь-якої діяльності. Якщо обсяг витрат перевищує допустимі межі, то оперативність і якість діяльності, а значить і його результат, будуть знижуватися, відповідно, буде знижуватись і ефективність.

На думку Т. М. Ковальнової та С. В. Баруліна, головним критерієм ефективності бюджетної політики, є забезпечення виконання умови бюджетної рівноваги та ефективності виконання бюджетом своїх функцій, а саме: оптимальності доходів, видатків і контрольно-регулюючого ефекту [3]. Важливе місце у дослідженні ефективності бюджетної політики посідає пошук критеріїв і розробка методики оцінки ефективності діяльності. Ефективну бюджетну політику не можна ототожнювати з поняттям результативної бюджетної політики, поняття «ефект» і «результат» – не рівнозначні. Саме таку позицію займає В. М. Родіонова, яка пише: «Чи буде ефективною бюджетна політика, яка спрямована на реалізацію неправильно визначених цілей?» [5]. Отже, ефективність бюджетної політики визначається досягнутим результатом, основним критерієм якого є рівень добробуту населення.

У Бюджетному кодексі принцип ефективності та результативності означає, що під час складання та виконання бюджетів усі учасники бюджетного процесу мають прагнути досягнення цілей, запланованих на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки, шляхом забезпечення якісного надання послуг, гарантованих державою, місцевим самоврядуванням при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів та досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів [2].

Серед пропонованих підходів оцінки ефективності слід виділити одноаспектні та комплексні методики. Одноаспектні методики, а відповідно й критерії їх оцінки, націлені на продуктивність, ступінь досягнення мети, керованість, ритмічність роботи, зростання якісних показників діяльності, задоволеність результатами діяльності, економію часу в процесі управління та ін. Одноаспектні методики, як правило, ґрунтуються на одному комплексному (інтегральному) показнику, за допомогою якого можна виявити стан того або іншого процесу, явища.

Російський вчений А. С. Колесов запропонував методику інтегральної оцінки фінансового стану бюджету, яку можна використовувати при оцінці ефективності бюджетної політики органів місцевого самоврядування. Її суть полягає в одночасному і взаємозв'язаному обчисленні змін таких показників будь-якого бюджету, як доходи, витрати і кредиторська заборгованість [4].

$$\Phi = D / B (1 - K_2 / K_1) \quad (1)$$

де, Φ – індекс інтегральної оцінки фінансового стану за визначений період;

D – власні доходи місцевих бюджетів за цей період;

B – видатки місцевих бюджетів за цей період;

K_1 – кредиторська заборгованість на початок періоду;

K_2 – кредиторська заборгованість на кінець періоду.

Економічний зміст вказаного показника простий: чим більші доходи і чим менші витрати, тим більша його величина. І якщо кредиторська заборгованість знижується, то він має позитивне значення, тобто чим більша його величина, тим кращий фінансовий стан бюджетної системи. Як бачимо, наведені методичні напрацювання можуть використовуватися в поточній діяльності, оскільки відображають вплив обмеженого числа чинників на ефективність бюджетної політики на місцевому рівні.

Проте, оскільки даний показник відображає вплив обмеженого числа чинників на ефективність бюджетної політики на місцевому рівні доцільно наше дослідження продовжити на основі розрахунку інших показників оцінки стану бюджету.

Для більш об'єктивної оцінки бюджетної політики використовують також багатоаспектні методики, які дозволяють при здійснювати оцінку бюджетної політики на місцевому рівні шляхом комплексного аналізу стійкості місцевого бюджету.

Підсумовуючи проведе дослідження можна стверджувати, що системою спроможною забезпечувати формування інформації щодо результативності фінансової діяльності місцевих органів влади є комплексний аналіз фінансової стійкості місцевих бюджетів, який надає уявлення щодо збалансованості їх загальних доходів і видатків, незалежності від державного

бюджету та ефективності бюджетної політики. Досліджені методичні підходи є підґрунтям для попередньої оцінки бюджетної політики на місцевому рівні шляхом комплексного аналізу місцевого бюджету та обґрунтування заходів щодо забезпечення його стійкості з урахуванням ризику.

Список використаних джерел

1. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления / Г. В. Атаманчук. – М.: Юрид. лит., 1997. – 400 с.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravo.in.ua/lib.html#rz2456>.
3. Ковалева Т. М. Бюджет и бюджетная политика в Российской Федерации: учеб. пособие / Т. М. Ковалева, С. В. Барулин. – [2-е изд.]. – М.: КНОРУС, 2006. – 208 с.
4. Колесов А. С. Об интегральной оценке финансового положения объектов бюджетного финансирования / А. С. Колесов // Финансы. – 2000. – № 6. – С. 9-11.
5. Родионова В. М. Совершенствование бюджетного законодательства – необходимое условие осуществления преобразований в бюджетной сфере России / В. М. Родионова // Финансы и кредит. – 2006. – №2 (206). – С. 2-9.

УДК 336.13

ПАСІЧНИК Ю. В.,

д.е.н., професор кафедри фінансів,
Національний університет біоресурсів і природокористування України

ОСОБЛИВОСТІ ЗАТВЕРДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Бюджет для будь-якої держави є надзвичайно важливим державним актом, а бюджетний процес визначає напрями вирішення суспільних проблем. Щодо України, то у Бюджетному кодексі України ст. 2 «Визначення основних термінів» п. 10 обумовлено, що бюджетний процес – регламентований бюджетним законодавством розпис складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства [1].

Зауважимо, що у бюджетному процесі етап затвердження Державного бюджету завершає піврічний термін формування бюджетних показників на майбутній бюджетний рік. Традиційно, етап затвердження бюджету, де концентруються зусилля Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, а також Президента України має окремі особливості, які доцільно з'ясувати.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>